

1.9. Õpilased

1.9.1. Õpilaste vastuvõtt

Kooli vastuvõtmise eelduseks on lapsevanema sooviavaldus ning lapse kooliküpsus. Lapse vastu võtmise kooli otsustab kolleegiumi poolt määratud vastuvõtukomisjon lapse ja lapsevanemaga toimunud vestluse, lapse kooliküpsuse ja eelregistreerimise järjekorra alusel.

Ka vanematesse klassidesse vastuvõtmisel otsustab nii vastuvõtmise, kui ka selle, mitmendasse klassi laps võib õppima asuda, õpetajate kolleegiumi poolt moodustatud komisjon õpilase tervikliku arengu põhjal. Sealjuures arvestatakse kehalisi, psüühilisi, sotsiaalseid ja muid arengunäitajaid, mitte ainult intellektuaalseid näitajaid. Eelkõige on määravaks lapse tegelik vanus. Iga õpilase jaoks on esmatähtis sotsiaalne keskkond, kus tal on võimalus areneda. Kui keskkond ei ole oma arengus veel vastav õpilase ealistele vajadustele, siis kaotab õpilane huvi ja motivatsiooni seal positiivselt ja edukalt toimida ning see muutub talle pigem arengutakistuseks, tema ise aga koormab oma kaasõpilasi neile veel võõraste suhtlemis- ja käitumisviisidega.

1.9.2 Üldpädevused, nende saavutamine ja hindamine

1.9.2.1 Üldpädevused

Pädevus tähendab suutlikkust teatud valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevuse mõiste hõlmab teoreetiliste teadmiste kõrval ka nende rakenduslikku aspekti, väärtustades seega teadmiste elulisust. Pädevus põhineb teadmistel, oskustel ja väärtustel.

Riiklikus õppekavas saavutatavad pädevused on fikseeritud kooliastmeti. Pädevuste puhul on tegu valdkonnaga, kus kõik on pidevas muutumises ning lineaarset põhjust - tagajärg seost pole võimalik rakendada.

Waldorfkooli õppeprotsess kaasab järgnevate põhipädevuste astmelise loomise põhikooli jooksul:

Õpipädevus – tähendab eelkõige õppimist armastusest ja huvist maailma vastu. Suutlikkus kasutada erinevaid tõhusaid õpistrateegiaid, kohandades neid vastavalt individuaalsele õpistiilile. Oskus end õppimisele häälestada, huvi ja avatuse seisundi olemasolu, objektiivne hinnang olemasolevatele teadmistele, uue teabe otsimine ja selle suhtestamine olemasolevaga. Olemasoleva teadmise pinnalt uue teadmise loomine. Õpipädevus samastub inimese vaimse aktiivsusega. Seda toetavad eakohane metoodika ja õppeainete mitmekülgne käsitus põhikoolieas (vt pt 5: mõtlemine – tunded – tahe).

Tegevuspädevus – tähendab eelkõige võimet mõttega haaratud ideid praktiliselt teostada. Suutlikkus näha probleeme ja neid lahendada, oskus tegevusi kavandada, seada tegevuseesmärke ja valida sobivaid vahendeid, vajadusel kaasata nõu ja jõuga sobivaid inimesi. Oma tegevuse tulemuste hindamine. Tegevuspädevust toetavad õpetuse metoodika (tegevuslik printsiip), 8. ja 11. klassi aastatööde planeerimine ja teostus, klassi ja kooli ühisprojektid.

Väärtuspädevus – tähendab nii tegude, tunnete kui ka mõtte tasandil seoste omamist kaasinimeste ja maailmaga. Väärtuspädevus samastub inimese eetikaga. Väärtuspädevuse kujunemist mõjutavad kõige otsesemalt kogu kooli keskkond ja täiskasvanud koolipere väärtushinnangud. (vt pt 4.2.: õpetuse ja kasvatus ühtsus)

Enesemääratluspädevus – tähendab inimese kõikide olemusosade harmoonilise väljakujunemise kaudu tekkivat eneseteadvust (Mina-teadvust). Suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, mõtestada oma tegevusi ja käitumisi ühiskonnas, kujundada end isiksusena. Enesemääratluspädevuse teenistuses on kogu õppeprotsess ning õpetajate ja kasvatajate eeskuju.

1.9.2.2. Pädevuste saavutamine

Õpetaja kujundab endale üldpildi klassist kui tervikust ja igast üksikust õpilasest selle terviku taustal. Võimalus selleks on vaatlemine ning selle põhjal märkmete tegemine või vaatluspäeviku pidamine. Õpetajal on vaja kõvasti töötada, et harjutada end omama elavat pilti iga lapse arengust: kui palju on laps aastaga kasvanud, kas nägu ja miimika on muutunud, kas on muutusi tema kehaehituses, hääles, kõneviisis, on ta kõhnunud või tüsenenud, kuidas on muutunud tema kombed, milliseid iseloomulikke kirjavigu ta teeb, millist osa korrutustabelist ta tõesti teab. Ühte klassi õpetavad õpetajad töötavad koos. Nii toetatakse üksteist pädevuste kujundamise protsessis ja omandatakse laiem pilt nii klassist tervikuna kui üksikutest lastest.

1.9.3. Hindamine

Kooli õppe- ja kasvatus töö lähtub seisukohast, et iga laps on individuaalsus, kellel on nii oma tugevad kui ka nõrgad küljed. Lapse õppe-edukuse jälgimise eesmärgiks pole mitte õpilaste klassifitseerimine võimekuse alusel, vaid lapse igakülgse arengu toetav suunamine.

Numbrilist hindamist ja üksikteadmisi mõõtvaid teste waldorfkoolides üldjuhul ei kasutata. Selle aluseks on humanistlik psühholoogia ja Eesti kooliuuenduslik traditsioon (Johannes Käis). Tagasisidet õpilase pädevuste ja teadmiste kohta saab õpetaja igapäevase vaatluse ja erinevates vormides suuliste ning kirjalike tööde kaudu. Õpetaja jälgib lapse arengut pidevalt, tehes selle kohta tähelepanekuid ja märkmeid ning pidades nõu teiste õpetajate, terapeutide ja lapse hooldajatega.

Nii klassi- kui ka aineõpetaja on õpilase vanematega regulaarselt ühenduses ja vahendab neile lapse arengut puudutavaid tähelepanekuid alati, kui selleks on põhjust. Õpilase arengu toetamiseks rakendatakse erinevaid vorme: lapsevaatlus (klassi või kooli kolleegiumis), arenguestlus. Kõikides klassides antakse tagasisidet õpilaste arengu kohta regulaarselt toimuvatel klassi lapsevanemate koosolekutel.

Hinnangul on kasvatav ja innustav rõhuasetus. Õpilase koolitööd ja selle tulemusi erinevates õppeainetes hinnatakse tema enda võimetega suhestatuna. Hinnang võib sisaldada ka tööviise ja õpingute rõhuasetusi puudutavaid tähelepanekuid ja soovitusi ning on oma iseloomult konstateeriv. Käitumist ja hoolsust puudutavad tähelepanekud liidetakse ühe osana õppeaineid puudutavatesse hinnangutesse.

Õpilase koolist lahkumisel või hiljemalt II kooliastme lõpul teisaldatakse jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmise klassi üleviimisel, numbrilisse hindeskaalasse.

1.9.3.1 Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord

Järeltöö ja järelevastamise sooritamise aeg lepitakse kokku aineõpetajaga ja sooritatakse vähemalt enne kokkuvõtliku hinde väljapanemist v.a juhul kui selleks on mõjuv põhjus

Gümnaasiumis peavad olema sooritatud I poolaasta kursused 31. maiks. II ja poolaasta kursused peavad olema sooritatud 31.augustiks samal õppeaastal

1.9.3.2. Tunnistused põhikoolis

Õpilase üldarengule, koolitööle ning käitumisele antakse numbrilise tunnistuse asemel kirjalik-iseloomustav hinnang. Pedagoogiline kolleegium otsustab, kui tihti õppeaasta jooksul selline hinnang antakse või millises vanuses saab kirjalik–iseloomustava hinnangu enda kätte lapsevanem, millal õpilane. Pedagoogilise kolleegiumi otsuse kohaselt võib laps saada ka õpetaja poolt kunstiliselt kujundatud tunnistuse õpilasele mõeldud salmi, luuletuse või mõtteteraga. Tunnistusel märgitakse ära põhiline õppesisu ja iseloomustatakse ja antakse hinnang õpilase üldarengule, koolitööle ning käitumisele.

Kirjalik-iseloomustav hinnang sisaldab:

- lapse füüsilise, emotsionaalse, vaimse ja sotsiaalse arengu kirjelduse,
- ülevaate õpilase õpihuvi ja ainetelaste saavutuste kohta,
- üldinformatsiooni kooliaasta jooksul toimunud,
- läbitud õppeainete temaatika.

1.9.3.3 Tunnistused gümnaasiumis

Gümnaasiumiosas toimub hindamine 5 palli süsteemis. Gümnaasiumiklassides hinnatakse õpilasi lisaks kirjalik-iseloomustavale hinnangule jooksvalt ka numbriliselt. Igal õpilasel on õpinguraamat, kuhu õpetajad kannavad kirjeldava tagasiside õpitegevuse erinevate külgede kohta kursuse läbimisel ja hinde. Õpilase õpitulemusi õppeaines hinnatakse kokkuvõtvalt kursusehinnetega viiepallisüsteemis .

Jooksva hindamise objektid ja meetodid valib õpetaja.

Hindamisprotsess tervikuna peab õpilases looma aluse positiivse ja reflektiivse hoiaku tekkeks ning toetama isetäiustumisvõimelise maailmanägemise ja sisemise motivatsiooni väljakujunemist.

1.9.3.3. Klassikursuse lõpetamine/ klassikursuse kordama jätmine

Õpilaste õpilase järgmisse klassi üleviimise, täiendavale õppetööle ja 1.–3. kooliastmes klassikursust kordama jätmise otsustab (õpetajate kolleegium)

1.9.3.4. Põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamine

Praeguses haridussituatsioonis lõpetavad waldorfkoolide õpilased põhikooli ja gümnaasiumi riiklike eksamite ja tunnistusega. Samal ajal väärtustavad waldorfkoolid kõiki põhipädevusi ning rakendavad haridusuuendusliku impulsi 8. klassi loovtöö ja 11. klassis praktilisetöö või uurimustöö (tegevuspädevus).

Loovtöö koosneb praktilisest ja teoreetilisest osast. Praktilise tööna peab õpilane midagi oma kätega valmistama või õppima ära midagi, mida on võimalik esitleda. Praktilist osa tööst toetab teoreetiline osa, mis on sisuliselt uurimustöö valitud teemal, avab ja tutvustab praktilise töö sooritamiseiga seotud erinevaid aspekte. Loovtööd võib teha õpilane nii individuaalselt kui ka rühmas.

7. ja 10. klassi kevadel tutvustatakse õpilastele ja nende vanematele võimalikke loovtöö, uurimustöö ja praktilisetöö teemasid. Iga õpilane võib aga ka ise aastatöö teema välja pakkuda.

8. ja 11. klassi sügisel leiavad õpilased endale loovtöö, uurimustöö ja praktilisetöö juhendaja ja asuvad tööle. Tööde kaitsmised toimuvad 4 õppeveerandi lõpus.

Õpilase loovtöö, uurimustöö ja praktilisetöö teoreetiline osa koosneb järgmistest osadest:

tiitelleht

sisukord

sissejuhatus

töö põhiosa (peatükid ja alapeatükid)

kokkuvõte, sh enesehinnang

kasutatud kirjanduse loetelu

lisad (vajadusel)

Loovtöö, uurimustöö teoreetiline osa sisaldab ka õpilase enesehinnangut eesmärkide ja tegevuskava täitmise kohta.

Loovtöö, uurimustöö ja praktilisetöö esitlemise korralduse põhimõtted:

Loovtöö, uurimustöö esitlus võib toimuda nii koolis kui ka väljaspool kooli;

esitlus võib toimuda koolis ka teatud teema või ainenädala raames: näiteks muusika- ja kunstinädalal, loodusainete nädalal, kus muuhulgas saavad õpilased üles astuda nt kontserdil või näitusel vastaval teemal koostatud aastatööga jm;

mitme autori puhul osalevad aastatöö esitlusel kõik rühma liikmed;

Loovtöö, uurimustöö esitleb õpilane suulise ettekandena ning aega selleks võiks olla nt 10 minutit. ettekanne on õpilasel kirjaliku tekstina ettevalmistatud.

Loovtöö, uurimustöö ja praktilisetöö esitlemisel õpilane:

- esitleb töö praktilist osa
- selgitab töö eesmärgi ja põhjendab teema valikut;
- tutvustab kasutatud meetodit/meetodeid;
- esitab töö kokkuvõtte: milleni jõuti, kas eesmärk täideti, mis oli töö soritamisel meeldiv ja lihtne, mis keeruline

Loovtöö, uurimustöö ja praktilisetöö eesmärgiks on pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust ning toetada:

- õpilase tervikliku maailmapildi ja loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele ja teostamisele õppeainete lõimumise ja loovtöö protsessi kaudu;
- õpimotivatsiooni, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
- õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgseks isiksuseks;
- üldpädevuste (iseseisev ja rühmas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus, töö allikate ja andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja töö analüüsimise oskus, loovtöö vormistamine jne.) kujunemist;

- õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.

Gümnaasiumi lõpetab õpilane

- kelle kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad või valikkursuste puhul rahuldavad või arvestatud;
- kes on sooritanud õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele või lõikes 4 sätestatud tingimustel eesti keele teise keelena, matemaatika ja võõrkeele (inglise, prantsuse, vene või saksa keeles) riigieksamid;
- kes on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele gümnaasiumi koolieksami;
- kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul õpilasuurimuse või praktilise töö

1.9.4. Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

1.9.4.1. Tugiõpe

Tugiõpet võib kõigis vanuseastmetes anda õpilastele, kellel puudumise tõttu või muudel põhjustel on õppetöös vajakajäämisi.

Tugiõppesse võetakse vastu ajutiste ainealaste õpiraskustega ja välja kujunemata õpioskustega põhikooli õpilane, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate abile, õpetuse diferentseerimisele ja individualiseerimisele ei suuda täita õppekavast tulenevaid klassi ainekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja -harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust, või õpilane, kellel on logopeedilised probleemid.

Tugiõppesse võib vastu võtta ka lihtsustatud või toimetulekuõppel oleva õpilase, kes õpib klassis, kus õppetöö toimub põhikooli riikliku õppekava alusel.

Õpilane võetakse tugiõppesse vastu individuaalse arengu jälgimise kaardi alusel erivajadustega õpilaste õppe koordineeri ja ettepanekul, vanema nõusolekul ja kooli direktori otsusel.

1.9.4.2. Eriõpe

Eriõpetust vajavad klassitööle lisaks või ühe osana sellest õpilased, kes kõne-, lugemis-, õppimis-, kohanemisraskuste või muude erivajaduste tõttu vajavad lisaõpetust ja/või teraapiat. Klassi töötaja sees ja sellele lisaks pakutavale eriõpetusele ei kinnitata spetsiaalset õppekava, see järgib kooli üldist õppekava. Eriõpetusega püütakse seda vajavatel õpilastel luua alus klassiõpetusega toime tulemiseks.

Eriõpet viib läbi eripedagoog, ravipedagoog, ravieurütmiaast, logopeed või muu sobiv isik. Erivajadustega laste õpetamisel võib vajadusel kasutada ka individuaalseid õppeplane, mis tagavad õpetuse ning kasvatuse korrigeeriva suunitluse.

1.9.4.3. Individuaalne õppekava ja selle koostamine

Individuaalõppekava koostatakse mistahes klassis õppivale õpilasele, kelle võimed ja oskused erinevad oluliselt kaasõpilastest ning kes vajavad erinevat õppesisu ja /või tingimusi ühes või mitmes õppeaines.

IÕK koostatakse õpetajate ja lapsevanema (vajadusel ka teiste spetsialistide, nt. ravipedagoog) koostöös. Kirja pannakse muu hulgas lapse arengu kirjeldus ja jälgimine, võimalikult täpsed lühija pikaajalised eesmärgid ning kuidas plaani järgitakse.

Vajadusel luuakse kooli juurde väikeklass, kus on võimalik õppida väikeses rühmas (maksimaalselt 4 õpilast), et õpetaja saaks kõiki õpilasi individuaalselt juhendada ja abistada.

1.9.5. Õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

- Õpilasel ja vanemal on õigus saada koolist teavet ja selgitusi koolikorralduse ning õpilase õiguste ja kohustuste kohta. Kool on kohustatud võimaldama statsionaarses õppes õppiva õpilase vanemale juurdepääsu kooli valduses olevale teabele selle õpilase kohta. Teovõimeline õpilane võib kirjaliku taotlusega keelata juurdepääsu tema kohta kooli valduses olevale teabele. Vanema juurdepääsu teabele selle kohta, kas õpilane on kooli õpilaste nimekirjas või mitte, võib keelata vaid mõjuva põhjuse esinemisel.
- Kool avalikustab kooli vastuvõtu tingimused ja korra ning kooli üle riiklikku järelevalvet teostavate asutuste kontaktandmed oma veebilehel.
- Õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitatakse õpilast ja vanemat õppeveerandi või kursuse algul. Kool loob statsionaarses õppes õppivate õpilaste vanematele võimalused sellekohase teabega tutvumiseks.
- Õpilasele ja statsionaarses õppes õppiva õpilase vanemale tehakse kooli kodukorras sätestatud korras teatavaks õpilasele kohalduv osa kooli päevakavast.
- Kool teavitab õpilast ja vanemat õpilase hinnetest. Kui õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem ei ole andnud nõusolekut õpilase hinnetest teavitamiseks elektrooniliselt, on kool kohustatud teavitama õpilast ja vanemat õpilase hinnetest paberil vormistatud klassitunnistuse või õpinguraamatu kaudu.
- Waldorfkoolid ei kasuta e-kooli süsteemi, et kasvatada vastutustunnet ja hoida pidevat elavat kontakti vanematega.
- Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.